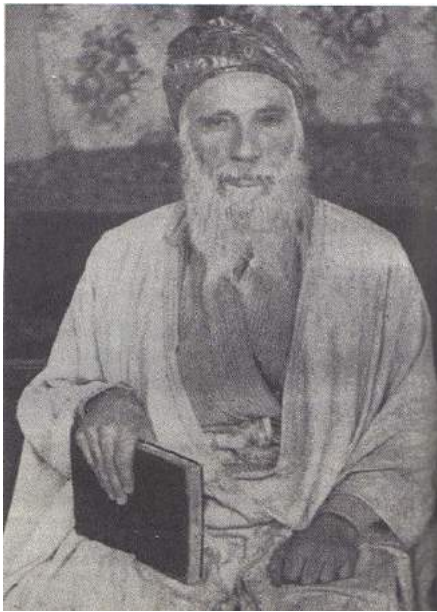
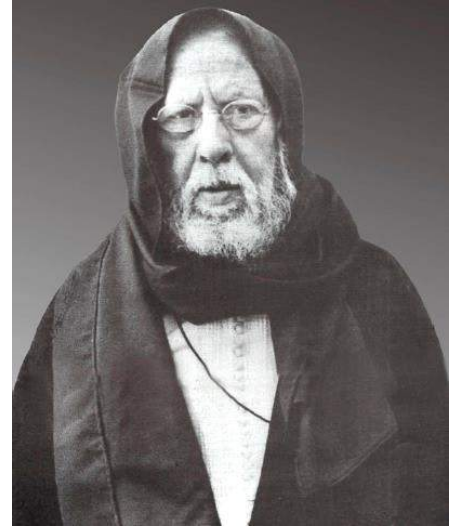

פנינו הצדיקים

הרב רפאל אנקווה זצ"ל - נולד ב- ב' בטבת ה'תר"ח (1847) בעיר סלא שבמרוקו. משפחתו הינה ממגורשי ספרד ומיוחסת עד לקבני קסטיליה וספרד. בן לשושלת רבנים ספרדית. פירוש שם המשפחה 'אנקווה' הינו 'טוהר וניקיון כפיים'. עוד בצעירותו נודע בחריצותו ושקדנותו. בעודו סמוך על שולחן חותנו עלה ונתעלה בתורה ויראת שמים.

עד שבגיל עשרים ושתיים מינהו חותנו כחבר בית הדין וכן כמורה צדק. באותם ימים ייסד ישיבה בעיר סאלי אליה נהרו תלמידים רבים שספגו תורה, יראה, מידות, וחוכמה בכל ענפי היהדות. היות שלא רצה להתפרנס מן הרבנות, לפיכך עסק בזמן מועט במסחר. בשנת ה'תרל"ט (1879) עלה חמיו לא", והוא מונה לדיין של בית הדין הרבני בסלא. כל ימיו שקד באוהלה של תורה.

לאחר שהשלטון הצרפתי במרוקו בראשית תקופת הפרוטקטורט החליט, שיש להקים מוסד רב ראשי במדינה, כדי שייצג את היהודים מועצת הרבנים המליצה על רבינו ובשנת התרע"ח (1918) בהיותו כבן שבעים ואחת מונה לשמש כרב הראשי של יהודי מרוקו ולראשות בית הדין הרבני ברבאט הבירה. מכל רחבי העולם היהודי שיגרו אליו שאלות וספיקות, מארצות אשכנז, צרפת ועד ערי איטליה וטורקיה, ארץ ישראל, עירק ותימן.

נפטר בליל שבת קודש, ד' באב ה'תרצ"ה (1935). חי כ-88 שנים. בהלוייתו, שנערכה למחרת כדי לאפשר להמונים להגיע

מכל רחבי מרוקו וצרפת נכחו כ-50,000 משתתפים, כולל נציגים צרפתים ומוסלמים בכירים ומשלחות יהודיות מכל רחבי מרוקו. 12 חכמי דורו נשאו את מיטתו הטהורה ו-12 בעלי תקיעה תקעו והריעו בשופרות. מאתיים ילדי תשב"ר צעדו בארבעה טורים וקראו פרקי תהילים בנגינת אבל ויגון. שלושים יום נערכו הספדים בבתי מדרשות ברחבי העולם.

אביו: ר' מרדכי. **אחיו:** ר' אליהו, ר' מסעוד ור' עמרם. **אשתו:** בת ר' יששכר אסראף (ששימש כאב"ד סאלי ולאחר שעלה ארצה שימש כרב העדה המערבית). **בתו:** זהרא (נישאה לר' יוסף אנקווה). **מספריו:** **יקרני רא"ם** - על שו"ע **פעמוני זהב ופעמון ורימון** - על חושן משפט **תועפות רא"ם** - שו"ת **יחידושי רא"ם** - **יחדד ותימא** - חידושים על 12 מסכתות.

באחד הימים נודע לרבינו על נערה בת ישראל שמעיזה ללכת בלבוש, שאינו צנוע על פי ההלכה, כשזרועותיה אינן מכוסות היטב. שלח רבי רפאל שליח לאבי הנערה והזהירו על מעשיה של בתו, אולם הבת המשיכה במנהגה הרע ולא שינתה את סגנון לבושה, כשנודע לרב, אמר למקורביו, תראו את אשר יקרה לנערה, ותכף ומיד התפשטו על ידיה של הנערה פצעים ואבעבועות.

הנערה הבינה שזה עונש, על אשר לא הלכה בלבוש צנוע והמרתה את פי הרב - ומיד כיסתה את זרועותיה. בכי ובדמעות הבטיחה, שתחזור בתשובה ולא תחזור לסורה. רבי רפאל, התפלל עליה, ומיד נעלמו הפצעים.

בשנת ה'תרצ"ה בצורת קשה פקדה את מרוקו. למרבה הצער הייתה זו השנה השלישית ברציפות, שבה לא ירדו גשמים במידה מספקת! אותות הרעב ניכרו בכל פינה, מחירי המזון האמירו והקמח נמכר ביוקר רב. תושביה היהודים התכנסו בבתי הכנסת והתפללו בשברון לב. הם הפילו את תחינתם לפני בורא העולם שיפתח את ארובות השמים וישיעם מצרה זו. אולם נראה, כי התפילות שבות ריקם.

כל תושבי מרוקו הבינו, כי אם תמשיך הבצורת - בקרוב מאוד לא יהיה להם מה לאכול והם יגוועו ברעב! המוסלמים אף הם התכנסו לטכס עצה לרגל המצב, והם הגיעו למסקנה, כי יש להפיל את כובד האחריות על היהודים, שכן ידוע שתפילת היהודים מתקבלת לפני בורא העולם.

מיד יצאה הגזרה, כי על היהודים להתפלל בכל כוחם, ואם חלילה לא יפתחו שערי שמים, אזי יעשו ל"ע ביהודים שפטים. בנוסף גזרו על רבינו, הגאון הרב רפאל אנקווה, כי עליו להעתיק ולהשתתף בתפילות בבית-החיים, כשהוא יחף ברגליו. הנימוק שלהם היה, כי במצב זה יתאמץ רבינו בתפילתו. שכן אף המוסלמים האמינו, כי רבינו בקדושתו ובתפילותיו יכול להוריד גשם! היהודים ניסו לבטל את רוע הגזרה, שכן פגיעה ברב עלולה להוביל לתוצאה הפוכה שלא ירדו גשמים. אולם המוסלמים היו איתנים בדעתם.

כאשר שמע זאת רבינו, הרהר עמוקות ואמר: **"יכול אני להתפלל על הגשם, אך דעו לכם, לאחר שאסיים את תפילתי והמטר ירד, אשיב את נשמתי לבוראה"**. הנוכחים נבהלו לשמע הדברים אולם רבינו אמר: **"עליכם לדעת, שכבר נגזרה הגזרה ואין להשיבה. אני מוכן ומזומן למסור נפשי למען כלל ישראל"**.

בשמים עננה אחת לא נראתה. היהודים ובראשם הרב הגיעו לבית-החיים ושם התפללו. והנה באחת התקדרו השמים, וגשם עז החל לרדת ארצה. הבצורת אומנם הסתיימה, אולם זמן קצר לאחר מכן חלה רבנו אנושות והשיב את נשמתו ליוצרה ובמסירת נפש למען היהודים.

האדמו"ר הרב שמעון נתן נטע בידרמן ירושלים-מלעלוב זצ"ל- נולד ב-ה כסליו ה'תר"ץ (1929) בטבריה. בימי ילדותו התחנך בתלמוד תורה החסידי 'חיי עולם'. כבר אז ניכרו בו ניצוצי להט קודש לעבודת השי"ת ולימוד התורה, ובוצין בוצין מקטפיה כשכבר מימי נעוריו התבלט בירתו המופלגת ובמידותיו התרומיות והנאצלות, ובתפילותיו הנלהבות בסערת אש קודש. נודע בעבודת התפילה בקול תעצומות, ובמידת הענווה והאמת. עבד את בוראו בכל נפשו ומאודו בקדושה וטהרה, ולא עבר עליו חצות לילה בלא "תיקון חצות". תפילותיו היו מן המפורסמות ביותר. כיתת רגליו למטרות צדקה וחסד, והקדיש מזמנו היקר ועסק במסירות אין קץ בהשכנת שלום בבתי ישראל ובין אדם לחבירו. ברכותיו עשו פרי ורבים פנו אליו ונושעו.

בעל רוח-הקודש. כל ימיו נזהר היה בשמירה מופלגת על כל דבר מאכל שעמד להכניס אל פיו. אפילו בשתיית כוס מים מצא מקום להחמיר ולהדר. על המים היה לעבור סינון במסננת, עובר לשתייתם. לצורך הדבר התקנו מסננות על ברזי המים ובהעדרם מנע הרבי עצמו משתייה. מעשה היה, בשנותיו האחרונות, שבת הרבי עם קהל חסידיו באתרא קדישא מירון לרוב חולשתו הוגשה לו כוס חמין להשיב את לבו. לתדהמת הקרובים, לא חס הרבי על גופו, וסירב בכל תוקף לשתות מאותם מים, משום שלא ראה בעצמו כי יש מסננת על ברז המים שממנו מילאו את המחם. היה נזהר ומדקדק בכל מילה ומילה שעמד להוציא מפיו, אם ראוי להיאמר אם לאו. בכל דקדוקיו וחומרותיו נזהר היה מאוד לבל יגרמו הפרעה לאי מי מהסובבים.

פעמים שאף וויתר על הקפדה שנזהר בה הרבה, ובלבד שלא יפגע שום בר ישראל בסיבתה. בשנתו האחרונה, הקים בית מדרש לפרחי החסידים שעברו להתגורר בעיר בית שמש. ימים אחדים בטרם נפל למשכב, בישר הרבי לחסידים ברוב שמחה, כי זכה להשלים את המצווה התרי"ג שבתורה לכתוב ספר תורה מהודר ומפואר. נפטר ב-ד' אב ה'תשס"ד (2004). חי כ-75 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

סבא: האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע. **אביו:** האדמו"ר רבי יעקב יצחק. **אמו:** מרת חוה שרה (בת הרה"צ ר' אלתר חיים הלוי שיפמן שו"ב זצ"ל מח"ס 'לקוט חיים', מחשובי חסיד קארלין ומפארי העיר טבריה ומצאצאי רבי יצחק מדראהביטש זיע"א והרה"ק בעל 'באר מים חיים' זיע"א). **אשתו:** בת הגה"ח רבי דוב בער הירשמן. **מרבתינו:** ר' דוב בעריש וינדפולד מטשעבין, ר' יוחנן פרלוב מסטאלין-קארלין. **ילדיו:** האדמו"ר הרה"צ ר' אלתר ישראל מלעלוב-ירושלים (עומד בראש שתי הקהילות- אחת בירושלים והשניה בבית שמש), האדמו"ר ר' יוחנן, ר' דוד, ר' חיים, ר' יוסף, ה"ה משה. **מתלמידיו הבולטים:** האדמו"ר ר' דוד טברסקי מראחמסטיקווא

בשנותיו האחרונות סבל קשות מכאבים ברגליו, והרופא המליץ על כדורים טבעיים שיש בהם להקל ולשכך מהכאבים. הרבי, שנשמר כל ימיו על הנכנס לפיו, שלח לבדוק את מרכיבי התרופה אם כשרים הם בתכלית ההידור. אחר דרישה, התברר כי אחד הרכיבים נעשה משומן עופות טמאים וכמובן מיאן להסתייע בתרופה. מקורביו, שלא יכלו לראותו מתייסר, הבהילו לביתו את אחד מגדולי ההוראה שפסק כי אין בדבר כל חשש, והוסיף להסביר כי מאחר שנפסלו הרכיבים ואינם ראויים לאכילת כלב, אין איסור באכילתם. אלא שהרבי נותר בסירובו, והמשיך להתייסר בייסוריו. בגילוי לב התנצל ואמר, כי "אכן מותרים הכדורים למאכל, אך מה אעשה ואני איני מסוגל להכניסם לפי".

בערב חג הסוכות, החל חשש מקנן בליבו שמא בשל מחלתו יימנע ממנו לקיים את מצוות הסוכה בליל יום טוב ראשון של חג. כאשר בא מנהל המחלקה אל מיטתו לדרוש בשלומו, נזעק הרבי ושאלו, האם יתאפשר לו לרדת לסוכת בית הרפואה בליל החג. הרופא שלא היה בקי בהלכות החג ולא ידע על הבדל בין מצוות הלילה הראשון לשאר הלילות, פנה לרבי ו'הרגיעו': "אל תדאגו, שבעה ימים יש בחג, בימים האחרונים וודאי יתאפשר כבר לרדת לסוכה". כאשר שמע הרבי את תשובתו התמלא צער ודאגה וכדרכו נתעטף בשתיקה כואבת.

לאחר רגעים ספורים, החל המוניטור להראות עליה תלולה ומבהילה בדופק הלב עד שסכנה נשקפה לו. הרופא הבכיר, שאך זה עתה שוחח בניחותא, לא הבין את המתחולל לנגד עיניו. אחד ממקורביו הרבי שנכח בשעת מעשה, פנה למנהל המחלקה וטען לו כי הדבר קרה בשל סירובו לאשר לו לקיים את מצוות החג. אף כי לא האמין הרופא לדבריו, פנה אל הרבי ולחש לאוזנו: "אם ירצה האדמו"ר בדווקא, יוכל לרדת לסוכה עוד הלילה". לתדהמת כל הנוכחים, באותו רגע ממש, שב לבו להתנהל במנוחה כאשר היה מקודם.

מעשה באברך מבני ירושלים שפקד את נווהו ותינה בפניו על צרת נפשו כי נקלע לחובות כבדים ואין לו לתת לחם לבני ביתו. האברך שסבר כי קרוב הוא וודאי יקבל נתינה מכובדת, התאכזב לגלות בידו שטר של עשרים שקלים מקופלים, ויצא בפחי נפש. רק כאשר בא לביתו נוכח לראות כי הרבי חשב מחשבות כיצד יהיה זה מתן בסתר שלא יבוש האברך, והטמין בתוך השטר הקטן, סכום גדול מאוד.

פעם בסעודת ראש חודש נקלע לבית מדרשו של רבינו בחור מבוגר שהיה זקוק לישועה גדולה, וכשעבר בעת אמירת לחיים בירכו רבינו שעד החודש הקרוב תבוא ישועתי, ואכן לחודש הבא בעת סעודת ראש חודש כבר בא הלה לקבל ברכת המזל טוב לאירוסיו.

אמן רב לאחר התפילה, היה רושם התפילה ניכר עליו. הטלית שגם בימי החורף הירושלמים הייתה רטובה לגמרי מזיעה של תפילה, כמו הגוף הלוהט כולו ברתחת קודש. מידי יום בסיום התפילה, היה שב על עצמו מראה נוראי של הגוף הקדוש הנופל באפיסת כוחות, כשהוא אינו חדל מלהתנשף בכבדות, כמי שזה עתה סיים עמל מפרך ומשבר. מספר שנים לפני פטירתו, חש שלא בטוב ונאלץ להתאשפז. אחד ממקורביו שחרד לשלומו, שאל את הרופא שטיפל בו, לדעת את שלום רבו. הרופא השיבו בהתפעלות: "דעתי אינה משנה, משום שבלאו הכי רבך אינו מתחשב בה. אולם דבר אחד יכול אני לומר לך, כשהוא מתפלל הוא לא נמצא עמנו כלל".

המקובל הרב הצדיק אליהו ליאון לוי זצ"ל הידוע כ'בבא ליאון' - נולד כבן זקונים להוריו בשנת ה'תרצ"ט (1939) בעיר מרעאש שבטורקיה. בהיותו כבן שמונה שנים, משפחתו עלתה לארץ והתיישבה במעברת נס ציונה. היות ואביו חשש מהשממה הרוחנית ששררה במקום לכן בשנת ה'תש"י (1950) העביר את משפחתו לשכונת עזרא שבתל אביב-יפו, שם הקים את ביה"מ 'עזרה ותושיה' והיה לרבם של העולים מטורקיה.

בגיל 12 למד בישיבת 'אוהל מועד' בתל אביב. כשהגיע לבר-מצווה כבר ידע חלקים רבים של הזוהר. בגיל 18 עבר ללמוד בישיבת חב"ד בעיר. בגיל 21 שימש כחזן הראשי בביה"כ 'אוהל מועד' בתל אביב ובהמשך שימש כשליח ציבור בביה"כ של יוצאי חלב בשכונת לבנדה בתל אביב. נודע כבעל קול נדיר וחזק, אשר שלט בכל רזי המקאמים.

למד בכולל 'בית הלל' במשך כארבע שנים וכן בישיבת 'פורת יוסף' ובכפר חב"ד. לאחר מכן החל ללמוד את רזי הקבלה ובמשך שש שנים רצופות ערך את התיקון של התנא רבי נחמיה בן הקנה (התבודד בבית כשהוא לומד קבלה ועורך תעניות). לימים עבר להתגורר בבני ברק. הקים והחזיק במשך שנים רבות את ישיבת המקובלים 'תיקוני אליהו ומעייני הישועה' בראשה עמד עד פטירתו. בימי חמישי נהג להיות שרוי בתענית ולקבל קהל. חיבר תיקונים שונים ובמשך עשרות בשנים עבר בבתי-הכנסת השונים כדי לערוך את התיקונים, שהיו מתקיימים מדי יום חמישי בימי השבוב"ם בלילות עד אור הבוקר.

בלילות שבת לא היה נח והיה יושב והוגה בתורה ובחסידות עד הבוקר. בדרשותיו מעולם לא פתח ספר והציטוטים ומאמרי חז"ל נאמרו תמיד בעל פה. **בעל רוח-הקודש**. לקח את בעיות האנשים באופן אישי והיה בוכה עם הסובל, כאילו הוא בנו יחידו. ערך תעניות מרובות אשר בגינם התקשה לאכול וסבל מחולי מעיים. למרות תחנוני משפחתו סירב לקבל טיפול רפואי **ואמר כי הוא הולך כפרה על עם ישראל**. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-ד' אב ה'תשע"ה (2015). חי כ-76 שנים. ציונו בבני-ברק.

סבו (מצד האב): המקובל ר' אברהם (נפטר בגיל 98 והוריש את רזי התורה לבנו ר' ישועה). **אביו:** המקובל ר' ישועה (שימש כרב העיר מרעאש שבטורקיה. נהג לטבול בכל לילה 151 טבילות לפני אמירת 'תיקון חצות'). **אימו:** מרת שפיקה. **אשתו:** מרת שושנה. **אחינו:** ר' רפאל (ראש מוסדות 'ישועה ליהודה'). **אחיותיו:** מרת ש. אללוף (נישאה לר' זבולון מקים סמינר לבנות 'אור החיים'), מרת מ. ביטון (נישאה לר' שמעון רב העיר חדרה ונשיא מוסדות התורה 'אור יוסף').

מרבתינו: אביו, ר' אברהם (את רוב תורתו למד מאביו וכן לימדו סודות שלא גילה אותם לאף אדם). **בנינו:** ר' יהושע (ראש ישיבת עטרת הלוויים פתח-תקווה), ר' חיים (ראש ישיבת 'עטרת הלוויים'), ר' שמואל, ר' אברהם, ר' יצחק, ר' יוסף. **חתנינו:** ר' ישי גינתי (ראש ישיבת 'ברכת התורה' בירושלים), ר' יחזקאל סולומון (רב קהילה בחסידות וז'ניץ). **מספריו:** **יישועות אליהו השלם**. **יקדושת ישראל**. **צעקת ישראל**. **משבצות זהב לבושה** - לנשים.

ל הלא סיפורי מופתים המעובדים מערוץ שבע שסופרו על הרב. אחד מתלמידיו, יגאל ואזנה, נעזר ברב כאשר הותקפו המחשבים במקום עבודתו על ידי וירוס, ומאה ושמונים מחשבים יצאו מכלל פעולה. במשך יומיים ניסו למצוא פיתרון, אך לשווא. **חברה שמתמחה בהוצאת וירוסים רצתה ארבע מאות אלף דולר כדי לתקן את הבעיה**. פתאום שי חשב לשאול בעצת הרב.

"אינני יודע למה לא חשבת על זה מיד", סיפר. "התקשרתי לרב ותיארתי לו את הבעיה. הוא הורה לי להניח את ידי על אחד המחשבים. אחרי דקה, הוא אמר, שהוא רואה את הווירוס והוא תיאר אותו בפניי. (מאוחר יותר הוא הראה לי את הסקיצה שעשה בישיבה. זה היה נראה בדיוק כמו דיאגרמות של וירוסים מחשב עם זנב מתפתל ארוך).

הצדיק אמר לי, שהוא תפס את הווירוס ונעל אותו בכספת רוחנית. הוא הורה לי להקיש על מקש "Enter". מיד נדלק המחשב ואיתו יתר המחשבים, שהיו בבניין. זה היה מדהים.

פ עם אחת יענק'לה לוויין קנה מכונית משומשת ממישהו, שהיה גבאי באחד מבתי הכנסת באזור. מאחר שכבר היה בבני-ברק, 'קפץ' לישיבה לביקור כדי להיכנס אל הצדיק. שאל אותו הצדיק: **"הוא סיפר לך, שהמכונית עברה תאונה ושהגריח המחבר את שני הגלגלים הקדמיים התעקם?"** שאל הרב. "לא, הוא לא סיפר לי", אמר יענק'לה.

"איך זה יכול להיות? קניתי אותה מאדם ירא שמים", טען יענק'לה. "הוא היה צריך להוריד אלפיים שקל ממחיר המחירון", אמר הרב. יענק'לה לקח מייד את המכונית למוסך כדי לבדוק אותה. אכן, מדברי הרב לא נפל דבר. **המוסכניק אישר, כי הגריח המחבר את שני הגלגלים הקדמיים היה עקום, לאחר שהמכונית עברה תאונה**. הוא חזר במהירות לגבאי שמכר לו את המכונית, והלה כששמע את דבריו החזיר לו אלפיים שקלים כדברי הרב.

המקובל הרב לוריא יצחק בן שלמה אשכנזי זצ"ל המכונה האר"י הקדוש: נולד בשנת ה'תרצ"ד (1534) בירושלים. בן למשפת הרבנים האשכנזית לוריא המיוחסת לרש"י ולדוד המלך. כשהיה כבן שמונה שנים אביו נפטר. אמו נאלצה לרדת עם בנה לקהיר שבמצרים ולהתגורר אצל אחיה העשיר מר מרדכי פראנסיס. כשהיה כבן חמש-עשרה שנים נודע בחכמתו ובפלפולו בגמרא על כל בני גילו. דודו נתן לו את בתו לאישה וכלכלו בכבוד. כשנתיים לאחר מכן גילה ספר קבלה והוא התבודד. בתקופה זו זכה לגילוי אליהו הנביא ולרוח-הקודש. התפרנס גם ממסחר בתבלינים ובתבואה. בהיותו כבן 34 שנים התגלה אליו הנביא ואמר לו כי בעוד שנתיים יסתלק מהעולם ואמר לו לעלות לארץ וילמד את תורתו לרבינו ר' חיים ויטאל שהתגורר בצפת. ואכן בשנת ה'ש"ל (1570) עלה לארץ עם אשתו ושתי בנותיו והתיישב בצפת.

אבי השיטה החדשה בחכמת הקבלה. בקי במקרא, משנה, תלמוד, מדרשים, מעשה בראשית, מעשה מרכבה, בשיחת אילנות, שיחת עופות, שיחת מלאכים, הכיר את חכמת הפרצוף, ידע כל אשר אדם עשה ואת מחשבותיו. ידע את חכמת הגלגול, צפה בעיניו בנשמות הצדיקים והתעסק עמם בחכמת האמת. החזיר רבים בתשובה. נפטר ב-ה' אב ה'של"ב (1572) במגפה הגדולה שפקדה אז את הגליל. ציונו בצפת. חי כ-38 שנים.

אביו: ר' שלמה. **אימו:** בת למשפחת פראנסיס (אמו היתה ספרדיה). **אשתו:** בת דודו מרדכי. **בנותיו:** מרת עכסה (נישאה לר' שלמה סאגיס. ראש ישיבה בצפת). בת נוספת (נישאה לבנו של מרן ר' יוסף קארו), בן נפטר לאחר שרבינו גילה סודות קבליים שאסרו עליו לגלות בשמיים). **מרבתי:** ר' בצלאל אשכנזי (ה'שיטה מקובצת'), ר' דוד בן שלמה אבן זמרה (אב"ד ורבה של מצרים. מח"ס שו"ת הרדב"ז), ר' משה קורדובירו (הרמ"ק), ר' שלמה שלומיל. **מתלמידיו:** ר' חיים ויטאל, ר' משה אלשיך, ר' שלמה אלקבץ, ר' יוסף חאגיז, ר' יוסף קארו, ר' ישראל סרוק. תלמידיו כונו בשם 'גורי האר"י'. **מספריו:** האר"י לא חיבר ספרים וכל הסודות שנתגלו לו מסר בע"פ לתלמידיו (בעיקר למהר"ח), אשר חיברו (כ-122 ספרים מיוחסים) הכוללים דבריו, כגון: **דרך אמת, זוהר חדש, זוהר הרקיע, כוונות האריז"ל, סודות וכוונות על התפילות ע"ד הקבלה, כללות החכמה לאריז"ל, ליקוטי ש"ס, ליקוטים מהאריז"ל, מובחר שבאבות, מעיין החכמה, מרפא לנפש, סדר לתיקון קריאת שמע, פירוש על ספר יצירה, קול ברמה, רעמים ורעשים, שו"ע של האריז"ל, תיקון אשמורות תיקוני שבת, תיקוני תשובה.**

פעם, הגיע האר"י לעיר אחת, והתאכסן אצל אדם שאשתו הייתה עקרה. האיש, ששמע סיפורים רבים על אנשים שנושעו בזכותו רבינו, הבין שזוהי הזדמנות לבקש ישועה לצרתו. הוא ניגש לרב, ובדמעות בעיניו ביקש את ברכתו, שיזכו הוא ואשתו לזרע בר קיימא. הצביע האר"י על מקום מסוים בבית ואמר: **"במקום זה עמד פעם סולם קטן, ובו היו תרנגולים עולים ויורדים כדי לשתות מים. יום אחד החליטה אשתך להזיז את הסולם, הואיל והתרנגולים גרמו ללכלוך רב. ובכך נמנעה מהאפרוחים האפשרות להרוות את צימאונם, ונגרם להם צער גדול. לכן התעורר עליה קטרוג בשמים, ונגזר עליה שתהיה עקרה!"**. נבהל האיש מדברי הרב והלך לשאול את אשתו אם אומנם נכונים הדברים. "אכן כן", נזכרה, "הסולם הפריע הואיל והאפרוחים לכלכו את המקום". לאור דברי אשתו מיהר האיש בשנית לשאול את הרב כיצד אפשר לתקן את המעוות. **"אם ברצונכם לזכות בילדים",** ענה הרב, **"מהרו והשיבו את הסולם למקומו, כיוון שעוון צער בעלי חיים חמור הוא עד מאוד!"**. עשו בני הזוג כדברי האר"י, ובאותה שנה נפקדו בפרי בטן.

פעם, בזמן שישבו בביהמ"ד, קרא האר"י לאחר מתלמידיו ואמר לו: **"צא מכאן, כי החרים אותך בשמיים!"**. נבהל התלמיד ופרץ בבכי מר: **"במה חטאתי? מה עליי לתקן? אנא, רבי קדוש, גלה במה פשעי ואשוב בתשובה!"**. "הסיבה לחרם", השיב הרב, **"התרנגולים שבביתך כבר שלושה ימים שלא קיבלו אוכל ומים, והם צועקים אל ה' מפני רעבונם"**. מיד רץ התלמיד לביתו, ונתן לתרנגולים אוכל. לאחר מכן התפלל בלב נשבר וביקש מהקב"ה בתחנונים כי יסיר ממנו את החרם ושהאר"י יסכים לשוב ללמדו. כל אותו היום התענה התלמיד ושב בתשובה. למחרת בבוקר, בא אל הרב בחשש גדול. הביט בו האר"י ואמר: **"אל תירא בני, כי ה' סלח לך, והחרם סר מעליך בתנאי שתקבל על עצמך לתת לתרנגולים את מזונם בכל יום, עוד לפני התפילה, כי עוון צער בעלי חיים חמור הוא עד מאוד!"**.

רבי יוסף קארו והאר"י הקדוש היו מתפללים באותו בית-כנסת, אבל תפילתם הייתה שונה. ר' יוסף כיוון בתפילה על דרך הפשט, ואילו האר"י כיוון עפ"י הסוד, וממילא תפילתו הייתה מתארכת יותר. בוקר אחד, התפלאו המתפללים לראות כי ר' יוסף מאריך בתפילתו שלא כדרכו ואפילו האר"י כבר סיים את תפילתו. והנה, לפליאת המתפללים, האר"י קרא לש"צ ואמר לו- שלא ימתין לר' יוסף שייסיים את תפילתו בהטעימו: **"אנו מצווים לכבד את הרב בתפילתו, אולם אין צריכים להמתין לו בלימודו"**.

מיד קרא לשמש והורה לו: **"גש לר' יוסף, ולחש לו באוזניו, כי המשנה במסכת כלאים אומרת בפירוש, שהמרדעת של החמור- אין בה משום כלאים"**. "במה קשורה משנה זו לתפילתה?" תמה השמש, אך עשה כאשר הצטווה. והנה, להפתעת הכל, כאשר שמע ר' יוסף דברים אלו מיד פסע שלוש פסיעות ואמר בהתפעלות: **"ראו, איזו רוח הקודש מפעמת בלבו של ר' יצחק. כאשר עמדתי בתפילתי, ראיתי לפתע דרך החלון חמור העובד בשדה, והתעוררה לי שאלה: האם המרדעת שעל גבי החמור, יש בה משום כלאים אם לא? והתעלמה ממני משנה מפורשת. כך עמדתי והתלבטתי, עד שהאר"י הקדוש, ברוח קודשו, הבחין בכך ושלח לומר לי את התשובה!"**.

פעם אחת, בשבת קודש, לאחר תפילת מנחה, ניגש האר"י הקדוש אל ר' יוסף קארו ואמר לו: **"אומנם אבדו לך המפתחות של בית-התבשיל, שבו נמצאים צרכי סעודה שלישית. אך לא היית צריך להיות כה טרוד מכך בעת התפילה, כיוון שהמפתחות הללו נמצאים מתחת לכר בו כבודו ישן. חפש שם ותמצאם"**. מיהר ר' יוסף לאותו מקום, ושם מצא שם את המפתחות. התפעלותו הייתה כה גדולה, והוא פנה לאשתו, סיפר את המעשה והוסיף: **"יש עוד נביא בזמננו, אשר אין דבר נעלם ממנו, והוא ר' יצחק לוריא אשכנזי!"**.

הרב הגאון חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל: נולד בעיירה איוויה שבליטא ב-ט' אלול ה'תרכ"ג (1863). מגאוני הדור ומגדולי הפוסקים בליטא בתקופה שקדמה לשואה ומהמשפיעים על דמותה של החרדיות הליטאית. התחנך בישיבות, בין השאר בישיבת וולוז'ין, והיה ידוע כ'עילוי מאיוויה'. בשנת ה'תרמ"ה (1880), כשנתיים לאחר נישואיו, נפטר חותנו, רבי אליהו אליעזר, מורה צדק בוויילנה, נקרא לשבת על כסא הדיינות בעירו, ועמד קרוב לשישים שנה בראש הקהילה. **ליטא ומהעולם היהודי כולו נועצו בו תכופות ורבים ראו בו את פוסק הדור.** הקים 'כולל' ובית יתומים בוויילנה וכן עשרות "חדרים" וישיבות ברחבי ליטא.

גאון בכל מקצועות התורה. הצטיין בזכרונו הנפלא. כוח ריכוזו היה כה רב, עד שבו זמנית יכול לענות על שתי שאלות שונות בכתב, כאשר את התשובות היה כותב ביד ימין וגם ביד שמאל ובמקביל עונה לאדם הנמצא ממולו על שאלה אחרת לגמרי. עסק בטובת עם ישראל. נפטר ב-ה' באב ה'ת"ש (1940). חי כ-77 שנים. ציונו בוויילנה. על שמו נקראו ישיבה בבני-ברק, שכונות ורחובות.

אביו: ר' דוד שלמה (כיהן בעיירה איוויה כחמישים שנה). **מרבותיו:** אביו, ר' דוד שלמה. ר' חיים הלוי סולביצ'יק. **נשותיו:** בתו של הרב אליהו אליעזר גרודז'נסקי (זווג ראשון), בתו של הרב מאיר אטלס, רבה של שאוולי (זווג שני). **מספריו:** **יאגרות ר' חיים עוזר ישו"ת אחיעזר-** ביאורי סוגיות בחלקי שולחן ערוך ובענייני קדשים.

מעשה שהתרחש בפולין בזמנו של רבינו. מסופר על רב אחד שנסע לעיירה הסמוכה לוויילנה. ובדרכו נכנס לבקר את רבינו. הגאון קיבלו בסבר פנים יפות והם שוחחו מעט. לאחר מספר דקות שאל הגאון לסיבת בואו והאם הוא זקוק לעזרה. ענה לו הרב, כי בעצם הוא נסע להלוויה של ידידו, ששימש כרב העיר בעיירה הסמוכה לוויילנה, וכיוון ששהה בקרבת מקום, ניצל הוא את ההזדמנות שנקראת בדרכו וביקר את רבינו.

כאשר שמע ר' חיים את שמו של הרב הנפטר, הצטער מאוד והחריש מעט. לאחר מכן פנה לרב ושאל: **"האם המגיד המקומי הספיד את הרב?"**. הרב שלא ירד לפשר השאלה חשב כי הגאון מתעניין בפרט שולי זה והשיב: "אומנם המגיד רצה להספיד את הרב. וכמנהג המקום, העמידו שולחן קטן, כדי שהציבור יוכל לראותו. **אולם ברגע שהמגיד העמיד את רגלו על השולחן, נשבר לפתע השולחן והמגיד נפל ומועצמת הנפילה נפצע קשה, ומיהרו לקחתו לבית-החולים"**.

הגאון הקשיב לדברים ובסיום פניו הרצינו מאוד, אולם לא הוסיף מילה. לבסוף נפרד אותו רב והלך לדרכו. קרובי הגאון שנכחו ביקשו מר' חיים שיסביר להם מדוע הוא שאל שאלה זו שלכאורה נראית שולית לחלוטין, ומדוע פניו הרצינו כל כך כששמע על המגיד. השיב הגאון: **"לפני עשרות שנים פרץ סכסוך בין הנפטר לבין המגיד, ומאחר והם עצמם לא הגיעו לעמק השווה, החליטו בסיכומם של עניין לפנות אליי כדי שאהיה הבורר ביניהם. כאשר ראה המגיד, כי הנפטר טוען את טענותיו בלשון חריפה, כעס מאוד, ובלהט הכעס אמר: 'אחרי מותך- אני לא אספיד אותך'."**

סיים ר' חיים עוזר ואמר: **"אתם רואים, כי העולם איננו הפקר. ואפילו מילה אחת שנאמרה בלהט הוויכוח התקיימה בשלמותה"**. עד כמה עלינו להיזהר, מכל מה שיוצא מפינו, והדברים שאדם מוציא מפינו עולים למעלה ופועלים את פעולתם.

מעשה במקורב של רבינו שהציץ במכתב המיועד לרב, והבחין בשגיאת כתיב. במקום **"הגאון המפורסם בכל קצווי ארץ"**, נכתב שם **"קצבי ארץ"**. הקורא צחק. העיר הצדיק: "שגיאה גדולה מזו יש במכתב. התארים המופלגים מתאימים לר' עקיבא איגר בדורו, וזה בטעות כותבם עליי".

פעם כשנחלש ר' חיים עוזר הקריאו לפניו מכתב. **כשהשמיעו בקול את כל תארי הכבוד שעיתרוהו, החל לצחוק, והסביר:** "זכרתי בימי הרבולוציה ברוסיה כאשר ירד ערך המטבע, ובעד דולר אחד היו משלמים מיליוני רובלים רוסיים, כל אדם למרות שהוא עני מרוד, הפך בן לילה למיליונר... כך הם התארים המופרזים, שהשתרשו בימינו, אינפליציה בעולמנו הרוחני".

מנהג מיוחד היה לגאון ר' ישראל זאב גוטסמן זצ"ל, ראש ישיבת 'נצח ישראל'. הוא היה משקה בעצמו את הפרחים והצמחייה מסביב לישיבה, ולא נתן שמישהו אחר זולתו יעשה זאת. פעם אחת הרהיב אחד מתלמידיו ושאל אותו לפרש מנהגו זה, ועל כך השיב רבי ישראל זאב בהסבר מאלף ונפלא: **"חב אני הכרת הטוב כלפי פרחים וצמחים, ומעשה שהיה כך היה: 'כאשר כיהנתי בבית**

דינו של הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל בוויילנה, טיילתי עימו מפעם לפעם בגן הציבורי שליד בניין הבית דין. באחד הטיולים, הארכנו משום מה ונכנסו עמוק לתוך הגן, ולפתע החל רבינו להראות לי כל מיני צמחים והסביר את מעלותיו וחסרונותיו של כל צמח, וכל פרח ופרח על סגולותיו. לא הצלחתי להבין, מה פישרה של שיחה זו, אך מפאת יראת הכבוד, שרחשתי כלפיו, לא העזתי לשאול למה הוא טורח להסביר לי כל זה ובפירוט רב. זמן לא רב אחרי כן, בימי צר ומצוק של תקופת השואה האיומה, כאשר נאלצתי אז לברוח מחמת המציק לתוך היערות והסתתרתי בין צמחים ואילנות, כבר הבנתי בדיוק למה התכוון רבי חיים עוזר, שכן רק בזכות הסבריו נשארתי בחיים, שהרי ידעתי היטב להישמר מצמחים מזיקים ולקיים את עצמי הודות לצמחים מזינים ומחזקים!". (מעובד מתוך 'שאל אביך ויגדר')

המקובל הרב משה בן טוב צ"ל המכונה "רואה המזוזות" - נולד בעיר ווארז'אצ'אט שבמרוקו בשנת ה'תר"צ (1930). שמו ניתן ע"י אימו מאחר ובחלומה ראתה את הצדיק ר' דוד ומשה שביקש שהבן שיוולד שייקרא על שמו. הוריו תחזקו את ציונו של הצדיק ר' דוד ומשה, הנמצא בכפר אגויים והם שבנו את בית הכנסת. בילדותו למד בישיבת 'אוצר התורה'.

כבר בהיותו בן 16 שנים נהג להסתובב בין בתי היהודים בעיר, לבדוק את מזוזות הבתים, ואם נמצאו פסולות היה מחליף אותם על חשבונו. במנהג זה החזיק כל ימי חייו. היכולת של הרב להביט במזוזה ולגלות צפונות- הייתה מנת חלקו עוד בנערותו. עלה לארץ בשנת ה'תשט"ז (1956) זמן קצר לאחר נישואיו ונימוקו שרצונו שכל ילדיו יוולדו בארץ הקודש. הקים מספר בתי כנסת ביסודות, בבאר-שבע ובשוק. פתח ישיבות ערב ודאג לפעילות תורנית לנוער שעלו ממרוקו.

רבים מכל גווי הקשת פנו לרב בבעיות שונות: שידוכים, פריון, שלום בית, רפואה וכו'. הרב ישב שעות ארוכות בקבלת הקהל עד השעות המאוחרות של הלילה, כדי שכל הממתינים יקבלו תשובה. **באותן שעות לא אכל ושתה.** כ"כ נהג להסיר את העניבה שלבש באומרו: "כיצד אוכל לשבת לפני אנשים המצויים בצער ואני יושב מולם ענוב בעניבה?". למרות שהתפרסם כ'רואה המזוזות' ישנן עדויות רבות שהרב ראה נסתרות אף ללא המזוזה ופרש בפני אנשים רבים את תולדות חייהם עליותיהם ומורדיהם. למעשה כוונת הרב הייתה במזוזה להעצים את ערכה של המזוזה כדי שאנשים יתייחסו אליה בחדרת קודש ובכך גם הסווה את כוח ראייתו העצום במזוזה.

היה מתענה רבות על צרותיהם של אנשים. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. גומל חסדים. חילק צדקות בכל כוחו. היה מקורב לצדיק המלובן ה"בבא סאלי"- ר' ישראל אביחצירא צ"ל. נפטר ב-ה' אב ה'תש"ע (2010). חי כ-80 שנים. ציונו בהר המנוחות. רבים עד היום פוקדים את ציונו ומספרים על ישועות שראו בזכות הצדיק.

אביו: ר' מסעוד (עבד לפרנסתו בדגנים. בעל מעשי חסד רבים. היה מכניס כסף למעטפות ומחלקם לנזקקים בערבי שבת וחגים. אין יהודי בקזבלנקה שבא לבקש עזרה ולא נענה בחיוב!).
אימו: הרבנית איטו. ילדיה: שלושה עשר בנים ובנות.

על העובדה, כי הוריו של הצדיק היו גומלי חסדים ומהם למד רבנו על הכנסת אורחים וגמילות חסדים עם כל אדם, סיפר על כך הרב יוסף עזראן צ"ל – רבה של ראשון לציון: "בילדותי נסעתי עם קבוצת יהודים ממראכש לקזבלנקה. הגענו בשעה שתיים בלילה עייפים ורעבים. אבי, שהיה מראשי החבורה, פנה אליי ואמר לי: 'עכשיו תראה, כיצד היה נראה ביתו של אברהם אבינו עליו השלום'.

הגענו לביתם של רבי מסעוד ואשתו איטו למשפחת ביטון, נקשנו על דלת הבית ונכנסנו. על אף השעה המאוחרת, כאשר כבר שכבו כל בני הבית זה מזמן לישון, התקבלנו במאור פנים ובשמחה. בעלת הבית הגישה לנו אוכל חם, כאילו זה עתה בושל לכבודנו.

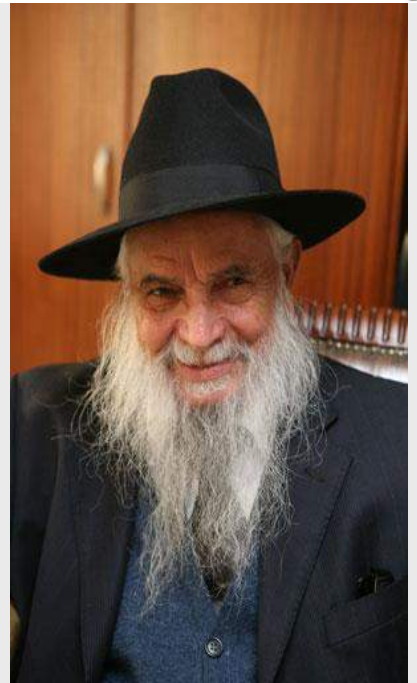
לאחר שסיימנו את הסעודה, ראינו כיצד כל בני הבית קמים ממיטותיהם כדי לפנות לנו מקום לשינה. בעלי הבית – רבי מסעוד ואשתו איטו – פשוט העירו את הילדים באמצע הלילה כדי שיהיה לנו, האורחים, מקום לישון.

מספר יוסף יונה הי"ו, ממתפללי בית-הכנסת של הרב: "כשהיה אדם מגיע לבית הכנסת ומבקש עזרה כספית, היה הרב מכניס את ידו לכיסו, וכל מה שהיה בכיס היה נותן לנזקק בשמחה. בלי שום שאלות והתעניינות מיותרת. מעולם לא השיב פני אף אדם ריקם".

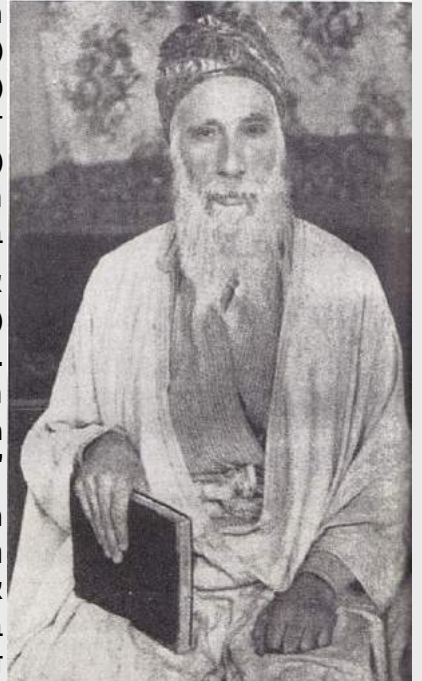
יפר יהודי מראש העין בשם צומעי, שכבר לפני כארבעים שנה הגיע אל ביתו של הרב לבאר-שבע. משסיפר לרב על אודות חברת תהילים ופעילות לנוער המנוהלים על ידו בראש העין, וכי יש לו חובות רבים, שהצטברו משנים של פעילות, הוציא הרב מכיסו מטבע קטנה והושיט לו, תוך שהוא מוסיף ואומר: "זה מה שיש לי". אך לאחר מכן, כשיצא עמו מביתו ללוותו, הוציא מכיסו מעטפה מלאה בשטרות והגיש לו... כל זאת משום שאף מבני ביתו הקפיד להסתיר את היקף פעולות החסד, אשר להן היה שותף.

להלן סיפור אחד מני רבים שיש בו כדי להעיד כי על הרב שרתה רוח-הקודש, וכי אין הצדיק היה זקוק למזוזה כדי לראות מה עבר על האדם ובאמצעות המזוזה הרב הסווה את גדלותו: כאשר קבוצה של יהודים יוצאי גרוזיה מאשקלון נסעו אל הרב לירושלים.

אחד מהם מספר: "מיד כשנכנסתי לצדיק הוא שאל אותי: 'חזרת מחוץ לארץ?' איך שהצדיק אמר לי משפט זה מיד החוורת, והייתי לבן כמת! איך ידע הרב שבדיוק אז חזרתי מחוץ לארץ?...".

המקובל הרב שמעון אגסי זצ"ל המכונה הרשב"א: נולד בבגדאד בשנת ה'תרי"ב (1852) למשפחת סוחרים, שהיגרה מפרס. משפחתו התפרנסה מיבוא צבע הניל (איסטיס) מהודו, וכמתווכי מסחר לסוחרים בכפרים. בגיל 17 עסק בחידושי התורה על דרך הסוד. בעל רוח-הקודש. גאון עצום והיו אומרים עליו, שהוא שני לבן איש חי (והבא"ח היה קוראו מהרש"א ר"ת מורנו הרב רבי שמעון אגסי). עיקר פעילותו של הרב הייתה שמירה והפצה של לימוד התורה והחינוך ליהדות. שימש כמגיד שיעור ב'מדרש בית זילכה' - ולאחר זמן כראש הישיבה.

אחרי הולדת בנו בכורו אהרון, נולדו לו שני בנים (ר' מנשה ור' מאיר-ששון-חי) ושתי בנות (מרת פרחא ומרת אסתר), אך הוא שכל את שני בניו. לאחר מכן שכל גם את בנו בכורו העילוי, שנפטר ערב חתונתו במגיפת הדבר והוא בן 16 שנים בלבד. במהלך השנים הבאות התנחם הרב, ונולדו לו שלוש בנות נוספות (מרת דינה, מרת כתון ומרת מזל), ובשנים ה'תרפ"ט-ה'תר"ע (1908/9) מלאה כוס נחמתו, עם סיום כתיבת ספרו 'בני אהרון', חגיגת בר-המצווה של בנו עזרא-ציון, והולדת בן הזקונים, אליהו-חיים.

האסון על מות הבן אהרון, הובילה אותו להעמקת יתר בתורת הנסתר. התשובה ניתנה ע"י הגאון חכם ר' יוסף חיים בתורת הגלגולים. בשנת ה'תרס"ח (1907) הקים את ישיבת 'אגודת תומכי תורה' ועמד בראשה. כמו כן דאג לכלכלת הבחורים. נפטר ב-ח' מנחם אב בשנת ה'תרע"ד (1914) ערב פרוץ מלחמת העולם הראשונה, במגיפת דבר, שפרצה בקיץ (בד"כ המגיפה הייתה פורצת באביב). חי כ-62 שנים. ציונו בעירק.

אביו: ר' אהרון. **רבותיו:** ר' ניסים הלוי. **חברותא:** ר' יהודה פתיה. **אשתו:** רחל (צ'חלה) בת ר' עבדאללה בן אליה בחר. **מתלמידיו:** ר' משה מרדכי זצ"ל. **ילדיו:** ר' אהרון, ר' מנשה, ר' מאיר ששון חי, מרת פרחא, מרת אסתר, ר' עזרא ציון, מרת דינה, מרת כתון, מרת מזל, ר' אליהו חיים. **מספריו:** **יאמרי שמעון-** דרושים וחידושים על התנ"ך והש"ס **בני אהרון-** פירוש על שער הגלגולים **ישם משמעון-** חידושים ופירושים בתורת הסוד. **זהב שבא-** תשובות וחידושים על הש"ס וש"ע **ייסודות התורה-** ביאור על יג' עיקרי אמונה **יחזיונות וגילוי אליהו.**

בתוך כתביו של הרב שמעון נמצא רישום על התגלות שהייתה לו שנתיים לפני פטירתו בה נודע לו מן השמים "כי השלים כל מה שצריך להשלים והגיע זמנו להסתלק מן העולם. ביקש שהות כדי להשיא את בנו (עזרא-ציון) עם יבמתו וניתנה לו". החכם אפרים הכהן ז"ל סיפר שבעת לימוד בליל ראש חודש אב נפלה על הרב שמעון תנומה ממנה הקיץ בבהלה וסיפר על התגלות בה נאמר לו "שמעון, מוכה". ונמצא בידי המשפחה פתק בכתב ידו בו ניתן לו רמז ליום פטירתו.

למחרת היום עלה לקברות הצדיקים הקבורים בבית העלמין ושפך נפשו בתחינה. בשלושת הימים הבאים הלך כהרגלו ללמד בישיבת 'תומכי תורה' וביום רביעי, כאשר איננו מופיע - מסתבר שנפל למשכב. כשנשאל חברו, גבאי ישיבת תומכי תורה מר ניסים הלוי, על שלום הרב שמעון, הוא הרגיע באומרו: "מחלתו קלה".

אולם מסתבר שחלה בדבר והוא נאבק קשות במחלה זו. ביום חמישי בערב קם ממיטתו, ירד לטבול בבאר שהייתה במרתף הבית. לאחר מכן אימץ כוחו ועלה על גג הבית, שם הוצעה לו מיטתו, ושם תחת כיפת השמים הבהירים של שלהי הקיץ השיב נשמתו לבוראה. כאשר נודע דבר פטירתו ביום שישי בבוקר, ירד אבל גדול על הקהילה. פסקה כל עבודה וכל החנויות, פרט לחנויות המזון - נסגרו. השבעה על מותו החל עם צום תשעה באב שנדחה בגלל השבת. ולמחרת - פרצה מלחמת העולם הראשונה.

לפרנסתו הזמין מלונדון סבון 'כחול', שהיו שמים בזמנם בכביסה לבנה ומכר אותם בחנותו. מנהגו בכל יום היה ללמוד לאחר התפילה במשך שעה עם תלמידיו, ורק אח"כ פתח את חנותו למשך שעתיים, ושוב חזר ללימודו עד הערב. גוי אחד שהיה לו חנות מולו ראה שהוא מרוויח הרבה מאותם שעתיים שהוא עובד, ואמר בליבו אלך ואזמין מלונדון סבון כזה ואמכור גם בשעות שהחנות של חכם שמעון אגסי סגורה, וכן עשה, ולא עוד אלא שמכר בחצי מחיר, וכולם החלו לקנות רק אצלו. משראה חכם שמעון שאף אחד לא קונה אצלו, אמר: "ברוך ה', וחזר ללמוד תורה בבית המדרש".

למחרת בא חכם שמעון לחנותו והנה הוא רואה המולה גדולה ומשטרה ליד החנות של אותו גוי. והתברר שהסבון שהוא סיפק הרס את הבגדים הלבנים וצבע רק חצי בגד בכחול. אותו גוי היה מופתע, וכשהביאוהו לפני השופט טען שסחורתו היא כמו של חכם שמעון אגסי ואין סיבה שכך יקרה.

שלח השופט שוטר שיקנה מחכם שמעון אגסי סבון, והכניס את מטפחתו הלבנה לתוך המים ולא קרה כלום. ואח"כ הכניס לקערה עם סבון של הגוי והנה כל המטפחת כחולה ומלוכלכת, וחייבו השופט. פנה הגוי ואמר: "ומה אעשה בכל הסחורה?". אמר לו השופט: "אני אדאג שחכם שמעון יקנה ממך את הסבונים", וכך היה חכם שמעון קנה את הכל ובמחיר מוזל.

בשנים ה'תרס"ח-ה'תר"ע (1908-1910) ירדו צרות רבות על יהדות בבל, כגון מהפכת התורכים הצעירים, הגיוס לצבא, פטירתו של הרב יוסף חיים ועוד. רבים מבני הדור נשאו אז עיניהם לחכם שמעון אגסי זצ"ל, וראו בו את המנהיג הרוחני של העדה. עוד תקפו הצרות על בבל בשנים 1911-1913, עת היתה בצורת קשה וממושכת, השערים האמירו, ההמונים רעבו ללחם, והמסחר שבת מאין קונים. ואז מורינו חכם רבי שמעון אגסי זצ"ל נקרא לקרוע את רוע הגזירה וביום דרש דרוש חשוב שנמשך כארבע שעות בבית הכנסת הגדול בבגדאד, שהתקהלו בו אלפי בני הקהילה, בו קרא את הקהילה, ובו קרא את הקהילה לשוב בתשובה שלמה אל אבינו שבשמים. והתריע על מידות רעות שפשטו בציבור. לאחר דרוש זה, היתה התעוררות גדולה בציבור. ומיד בערב פורים נקרע רוע הגזירה. גשמי נדבות ירדו ללא הפוגה, ובמשך הזמן שופר המצב, וקהילת בבל נצלה מהתמוטטות.

הגאון רבי אליהו מני זצ"ל: נולד בשנת ה'תקע"ח (1818) בעירק שבבגדאד. נצר לבית-דוד המלך ומפאת הרדיפות, המשפחה הסתירה את ייחוסה תחת הכינוי 'מני' ר"ת '**מן נצר ישי'**. בילדותו למד בבית המדרש 'בית זילכה'. כבר בהיותו צעיר נמשך לחכמת הנסתר והחל לעסוק בה. אשתו הראשונה נפטרה שנה לאחר נישואיו בעת לידת הבת. נהג לטבול במקווה טהרה כל לילה קודם אמירת תיקון חצות, הן אנשי הקהילה היהודית והן הגויים ראו בו כאיש קדוש. הגאון מן חכם רבי יוסף חיים התכתב עמו רבות ועניין זה בא לביטוי בספרו 'בן איש חי'.

עלה לארץ בשנת ה'תרי"ו (1856) ומיד הצטרף לחסידי 'בית אל'. אוויר עיר הקודש לא התאים למצב בריאותו ובריאות ילדיו, ושכב ימים רבים על ערש דוי, עד שרופאיו פקדו עליו להחליף את משכנו והוא עבר בשנת ה'תרי"ח (1858) לחברון. קרא לתושבי חוץ לעלות ורבים עלו לארץ ביחוד מבוכארה. אשתו ובניו שימשו את האורחים. דאג לייסד בית-מדרש. לאחר הסתלקות רבה של חברון (ר' משה פריה) התמנה לרב העיר ושימש כ-14 שנים ללא משכורת ונשא במשרה לשם שמיים.

לאחר התרחבות משפחתו נאלץ לקבל משכורת למחייתו. הקים בית-כנסת 'בית יעקב' בו התפללו לפי כוונות ומנהגי המקובלים בישיבת 'בית אל' בירושלים. **כאשר פרצה בעיר מגיפה עבר מבית לבית לטפל בחולים וביתו היה היחיד אליו לא הגיע המגיפה. מקובל. מפורסם בצדקותו וקדושתו. הסתגף רבות מרובים וקשים ובשינה על מחצלת ללא מצע, כשאבן למראשותיו - כסימן על צערו על גלות השכינה. אהב את הבדידות והצניע לכת, ברח מן השררה והכבוד והתמסר לתורה ולמעשים טובים.**

בשנת ה'תק"ן (1890) איבד את מאור עיניו עקב מחלת הקטארקט והצטער מאוד על העדר לימוד התורה. למרות שהקריאו לו מתוך הספרים טען כי אינו דומה שמיעה לראיה. לאחר כארבע שנים הגיע אליו אדם בלבוש כפרי ואמר לו כי באפשרותו לרפא את עיניו אם ישלם ממון רב. רבינו הסכים לשלם כל סכום אך לאחר שיתרפא, כעבור שלושה ימי טיפולים חזר מאור עיניו. **הרב ביקש לשלם למרפאו אך עקבותיו לא נודעו.** נפטר ב-ח' תמוז ה'תקנ"ט (1899). חי כ-81 שנים. ציונו בחברון. בהלווייתו השתתפה כל העיר חברון, יהודים ולא יהודים. בנו הבכור, ר' סלימאן מנחם כיהן אחריו כרבה של חברון. ערבים שהאמינו שרבינו היה 'ווילי' (קדוש) ורק למראית עין היה יהודי, **ביקשו להעביר את גופו מקבורתו למקום שבו קוברים הערבים את קדושיהם.** יהודי חברון נאלצו לשמור את מצבתו משך חודשים רבים.

אביו: ר' סולימן. **אשתו:** מרת סרח (בזיווג ראשון), מרת סמרה (זיווג שני- אחותו הצעירה של הגאון ר' עבדללה סומך). **מרבתי:** ר' עבדאללה סומך (תלמידו המובהק). ר' רפאל ידידיה אבולעפיה. **בניו:** ר' אברהם ברוך, ר' יחזקאל שלום, ר' סלימאן מנחם. **בתו:** מרת רחל (נישאה לר' עזרא יחזקאל כהן). **מספריו:** **מעשה אליהו- דיני איסור והיתר ישיח יצחק- על מנהגי ישראל זכרונות אליהו- דן בדברי המקובלים האחרונים.**

משחר נעוריו, שאף רבינו לעלות לארץ ישראל ולחונן את עפרה. ואכן, לאחר שהיה אחד מהאריות שבחבורת הגאונים המקובלים בבגדד, נטל את רעייתו הצדקת, אחות רבו הגדול, ואת שלושת ילדיו, ושם פעמיו לארץ. הוא הצטרף לאורחת גמלים שחצתה את המדבר. יום שישי, ערב שבת קודש, ורבינו פנה למדריכי האורחה וביקשם לשבות במדבר. **הם הביטו בו בתימהון. סביב סביב רק חול וחול, חול לוהט ושממה. מי יסכן את עצמו לשבות כאן יום תמים. ובכלל, המים והמזון מחושבים למסע מתמיד, אין הם ערוכים לפיגור של יום.**

"אבל לפני שיצאנו לדרך התנית עמכם שנשבות במדבר!" זעק ר' אליהו. מנהיג השיירה גיחך: "אמנם כן, רבים היהודים המתנים עמנו כן, ואנו מסכימים, ולבסוף ממשיכים אנו בדרכנו והם מתלווים אלינו בלית ברירה **בנימוק של פיקוח נפש כיוון שמסוכן מאוד להישאר לבד במדבר, שודדים ורוצחים מסתובבים באזור, ולעיתים קרובות אורבים לשיירות.**" ואכן, היה בכך משום סכנת נפשות, ופיקוח נפש דוחה שבת, אבל ר' אליהו לא ויתר, הוא נשאר בלב הישימון יחד עם אשתו ושלושת ילדיו.

מדריך האורחה לא התלבט בבעיות מצפון. והפקירם לנפשם. השיירה המשיכה בדרכה. ליל שבת, רבי אליהו קידש על היין מעל שולחן החול, עליו נפרשה מפה צחורה. קולות הזמירות ששר לוו ביללת תנים ונהמת המדבר וסופת החול לא העיבה על טעם מאכלי שבת. מיד במוצאי השבת הבדיל רבי אליהו, ובאישון לילה החל לצעוד עם אשתו ובניו בעקבות השיירה. מה היו סיכוייהם להשיג בצעתם את שיירת הגמלים שהשיגה אותם מהלך יום שלם? אך הנה זה פלא, **לפנות בוקר השיגו את השיירה! אין זאת אלא שארעה להם קפיצת הדרך! בכבוד ובמורא התקבלו על ידי נוסעי השיירה והגיעו בשלום למחוז חפצם, לעיר קודשנו ירושלים.**

מובא בספר 'יששכר זבולון', על רבינו, שלמד בצוותא עם החכם רבי ניסים עיני זצ"ל בבגדד לפני עלותו לא"י. הם למדו בספר "דברי שלום" של נכד הרש"ש זיע"א והתקשו בדבריו, לא הבינו כיצד הסביר את דברי סבו הגדול. אמר רבי אליהו מני, **שנראה לו שהרב "דברי שלום" לא הבין את דברי סבו, רבינו שלום שרעבי זצ"ל.** לאחר אמירה זו, הרב אליהו מני החל צועק בקול מר, בלי יכולת להוציא מפיו מילה, ובכה בכי תמרורים. **לאחר ארבע שעות היכה בידו על ליבו כאומר "חטאתי", והתרפא.** כאשר שאלוהו מה היה סיפר שהרש"ש הקדוש התגלה אליו ואמר לו: **"מה כוונך לדבר על נכדי שלא הבין את דברי, אתה הוא שלא הבנת אותם!"** ועד שביקש מחילה, וסלח לו. ובהקדמת ספר 'זכרונות אליהו' הוסיף, שהרש"ש הודיעו שימות בחטאו זה, ולא יתכפר לו עליו! בכה רבינו והעתיר, עד שהרש"ש הסכים למחול לו, בתנאי שיקרא את שם בנו העתיד להיוולד לו בשמו. וכך היה, הרבנית ילדה בן ונקרא 'שלום', ע"ש הרש"ש זיע"א!

רבי שמחה זיסל זיו זצ"ל הידוע כ'סבא מקלם' - נולד בשנת ה'תקפ"ד (1824) בקלם שבליטא. מראשי תנועת המוסר. יחוס משפחתו מגיע למהר"ל מפראג, ר' עקיבא איגר, ר' אברהם ברוידא ועוד רבים. עוד בילדותו התבלט בכושר מנהיגותו. מחונן בכישרונות עצומים והפליא את מלמדיו בקושיותיו החריפות. לשקדנותו לא הייתה גבול. הוא הסתגר בחדרו וכמעט לא יצא מפתחו, למעט במקרים דחופים. **ישן במשך היממה כשעתיים וחצי כאשר חילק את השינה לחמש פעמים, חצי שעה בכל פעם** (כדי שלא לטעום טעם מיתה). בימי השבוע לא היה פושט את בגדיו ולומד כל הלילה. הייתה לו קביעות ללמוד שתיים עשרה שעות רצופות. נודעה זהירותו בממון אחרים. הקפיד מאד לבל יתארוהו בתארים. לא נתן לתלמידיו לקום מפניו או לכנותו בתואר רב'.

הגיע לשליטה גם על הרהורי ליבו והגיע לשליטת מחשבה עצומה עד שהיה נוהג לחזור בערבים על מחשבותיו של כל היום שעבר כדי לבקר אחריו. גדר על עצמו **שלא לאכול מרק פירות במשך כל חייו** כאשר הרגיש תאוה יתרה לזה. אף פעם לא הוציא אנחה בנוכחות בני אדם, גם כשהיה חולה מסוכן וסבל מכאבים קשים, כדי לא לגרום צער ואי נעימות לסובביו. פתח בית-מוסר בעיירה זאגר (קובנה). הקים בקלם את בית תלמוד תורה. בשנת ה'תרל"ו (1876) הסתבך בית-התלמוד מצד השלטונות, לאחר הלשנות בדבר הסתה והרב מחלץ בקושי רב ובעקבות המקרה נאלץ לשנות את שם משפחתו מברוידא לזיו. בית התלמוד נסגר ונפתח מחדש בעיירה גרובין שב קורלנד (לטביה). נפטר ח' אב ה'תרנ"ח (1898). חי כ-74 שנים. ציונו בקלם.

אביו: ר' ישראל ברוידא. **אשתו:** בת ר' מרדכי מיודז מקלם. **בנו:** ר' נחום זאב זיו (חותנו של ר' אליהו דסלר מח"ס 'מכתב מאלהו'). **בנותיו:** רחל גיטל (נישאה לר' חיים יצחק זיו), נחמה ליבה הי"ד (נישאה לר' צבי הירש ברוידא). **מרבותיו:** ר' ישראל סלנטר (מחולל תנועת המוסר, ממנו למד בקובנה), ר' מרדכי גימפל ברוזינואה. **מתלמידיו:** ר' אליהו לופיאן (בעל "לב אליהו"), ר' נתן צבי פינקל (ה"סבא מסלבודקה"), ר' ירוחם ליבוויץ (המשגיח ממיר), ר' יחיאל מיכל טיקוצינסקי (בעל "גשר החיים" ומנהלה של ישיבת "עץ חיים"), ר' יעקב משה חרל"פ (בעל "מי מרום"), ר' אהרן בקשט, ר' איסר זלמן מלצר, ר' משה מרדכי אפשטיין, ר' נפתלי טרופ, ר' יוסף יוזל הורוביץ, ר' אליעזר גורדון מטלז, ר' יצחק בלזר מקובנה ועוד. **מספריו:** **יחכמה ומוסר** - בענייני תורה, מוסר ויראה **יכתבי הסבא מקלם** - חכמה ומוסר

אמו של רבי שמחה זיסל, הייתה אישה גדולה, ומפורסמת כלמדנית וצדקנית. היא הייתה בקיאה בהלכות עד כדי הוראה ובמיוחד בהלכות נשים. כל ימיה עסקה בצדקה וגמילות חסדים, בתור גבאית צדקה הייתה רגילה לאסוף נדבות בשעת לווית נפטרים לטובת העניים כפי שנהוג היה בעיירות הקטנות, גם כשנפטרה עליה בתה היחידה, לא שינתה ממנהגה זה **והסתובבה בשעת הלוויה עם קופת הצדקה**, כשהיא אומרת: **"וכי משום שאני שרויה בצער ואבל, צריכים העניים לסבול?"**.

בספר **'אור דניאל'** מובא מעשה שארע עם אבי תנועת המוסר רבי ישראל סלאנטר זצ"ל. היה זה בעת הילוכו בשוק, פנה אליו אחד הסוחרים ושאל: "רבי, כיצד חיים?", כשכוונתו איך מתפרנסים, אם עוסקים כל העת בתורה הקדושה. השיב לו רבי ישראל: **"ואני שואל כיצד מתים!?"**, כשכוונתו לומר עם איזה מטען רוחני - תורה, מצוות ומעשים טובים, יגיע האדם ביום פקודה! הלך הסוחר כל אותו היום, כששאלתו של רבי ישראל מהדהדת בראשו "כיצד מתים!". בערב החליט החלטה נחושה - **עוזב הוא את מסחרו וטומן עצמו בבית המדרש**. אותו סוחר הוא לא אחר מאשר רבי שמחה זיסל 'הסבא מקלם', שהפך לאחד מגדולי תנועת המוסר וראש ישיבת קלם!

פעם ה'סבא מקלם' השתתף בחתונת תלמידו רבי אליהו דוב ליזרוביץ, בעיר לנדברובה. לפני החופה העלה לדיון דבר הלכה על טבעת הקידושין והתלקח ויכוח ער בין הנוכחים, והנה באותו זמן הגיע אל המקום רב העיירה. כאשר נודע לרבי שמחה זיסל, שזהו המרא דאתרא, הפסיק מיד להשתתף בויכוח ההלכתי ולא הוציא כל הזמן הגה מפיו, עד שהתקבל הרושם כאילו אינו כלל בן-תורה. **כל זאת מפני חששו שמא יפגע פגיעה כלשהי בכבודו וערכו של הרב**.

כאשר היה חולה פנה לחובש. ולמה? לסמוך על 'ביטחון' בלבד, שה' יתברך יעזרהו בלי עזרה מרופא - לא רצה, כי אולי אין בטחון שלם, ולא ירפאוהו מן השמים. מאידך, **להעזר ברופא לא רצה, פן חלילה, ישים מבטחו בו ולא בה' יתברך**. לכן מצא פתרון: "חובש". מחד גיסא, הוא עושה את ההשתדלות כדי שלא תבוא רפואתו בדרך "נס", שהרי גם החובש יכול לעשות הרפואה הדרושה, אבל מאידך גיסא, יודעים הבריות שעל "חובש" אי אפשר לסמוך, וצריכים להתפלל לה' שיצליח החובש במלאכתו ויכוון לרפואה האמיתית. [לב אליהו]

רבי שמחה זיסל לא נטל לעצמו אף פרוטה אחת, לא משכר עמלו בגיוס הכספים, וגם לא מכל עבודתו החינוכית בישיבה. **פעם כשחזר ממגביותיו מסר לידי הגבאים חצי סיגריה**. לתמהונם, סיפר להם שבזמן סיום שליחותו נשארה אצלו חצי סיגריה זו, **אשר רק חציה הספיק לעשן בימי מסעותיו על חשבון המוסד**. ובכן עתה שסיים כבר המלאכה הוא מחזירה לרשות הגבאים... [תנועת המוסר ח"ב]

עד כמה שהיה דואג לטובת הזולת תעיד העובדה הבאה. פניו של רבינו, זהרו תמיד בימי שבת קדש בהוד קדושת השבת. פעם אחת נבהלו תלמידיו שומעי לקחו לראותו בשבת כבימות החול, וזיו השבת נעלם כליל מעל פניו. כך בליל שבת, ובכל אותה שבת. במוצאי שבת לאחר ההבדלה נאנח הסבא מקלם זצ"ל ואמר: "פרץ סמוזלנסקין מת (הוא היה מהמשכילים שבדור ההוא, והיה מפורסם בשינאה עיוורת לתורה וללומדיה). **מי יוכל להתבונן ולהכיל צער הנשמה בבואה לעולם האמת ובעומדה בדיון!**" (עלי שור)

מסופר על הסבא מקלם שרוב ימי חייו היה חולה לב אנוש, אך תמיד חשש, שסיבת חולשתו היא בגלל עצלות. ביומו האחרון כששכב על משכבו מתוך חולשה רבה, סבר כי זו שוב עצלות, ננער ממיטתו, נעל נעלים והתחיל להתהלך בחדר, עד שנכח לדעת כי באמת אין זו עצלות אלא חולשה אמיתית. שב למיטתו, ותוך כדי חליצת נעליו, נפטר.

מסגולותיו: סגולה לבנים שיקדש את הכלה בטבעת של כסף, עגולה מבפנים ומרובעת בחוץ, מקובל בירושלים עיה"ק, שזו סגולה נפלאה לבנים, אפילו אם הכלה עקרה.

הגאון הרב יצחק יוסף זילבר זצ"ל- נולד בבקאזאן ב-ג' אב ה'תרע"ז (1917). בהיותו כבן שש כבר ידע להתפלל את כל התפילות בעל-פה. אביו לא שלח אותו לבית הספר, כדי להימנע מחילול שבת, אלא לימדו בעצמו. מגיל ארבע עשרה החל לעבוד בבית מלאכה לתיקונים. בשנת ה'תשי"א (1951) נשפט לשנתיים מאסר במחנה עבודה שם קיבל את התפקיד של שואב המים (תפקיד שאמורים למלא חמישה אנשים), כדי שלא יצטרך לחלל שבת ודאג בששת ימי החול להכין גם עבור שבת ומחמש בכל בוקר עד שבע וחצי בערב נשא ללא הרף דליי מים מהנהר למחנה. כדי שתהיה לו שהות ללמוד תורה - במקום ללכת הוא התחיל לרוץ, ובזמן שחשך למד תורה.

בשנת ה'תש"כ (1960), בעקבות הביקורת, שנכתבה נגד אורח חייו הדתי בעיתונות הסובייטית, ובגלל החשש שיקחו את ילדיו, עבר להתגורר בעיר טשקנט. הרב הקפיד שלא לשלוח את ילדיו בשבת ללימודים וישב שנתיים בכלא הרוסי בעוון 'חתייה כנגד יסודות השלטון' ובתנאים בלתי אנושיים ובמסירות נפש הצליח לשמור שבת. היה מסורב עליה במשך 12 שנים. עד עלייתו ארצה סיים מספר פעמים את כל הש"ס.

בשנת ה'תשל"ב (1972) עלה לארץ וגר בשכונת סנהדריה מורחבת בירושלים. העביר שיעורי תורה בישיבות 'שבות עמי' ו'דבר ירושלים'. פעל למען סידור גיטין עבור נשים מסורבות גט. יסד את ישיבת "שבי גולה" ובשנת ה'תש"ס (2000) הקים את ארגון 'תולדות ישורון' לעולים מרוסיה שבו פעילים יותר מ-350 רבנים. בשנת ה'תשמ"ט (1989), כשהשלטון הקומוניסטי החל להתרופף, נשלח מציריך למוסקבה, יחד עם הרב אלכסנדר אייזנשטט והם הקימו את ישיבת "תורת חיים". מן הגר"ש אלישיב זצוק"ל כינה את רבינו 'אחד מל"ו צדיקים של הדור'. כל חייו היו ניסיונות. נפטר ב-ח' באב ה'תשס"ד (2004). חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

סבא (מצד האב): ר' נפתלי. **סבא (מצד האם):** ר' משה מישל שמואל שפירא (רב העיר רוגובה שבליטא, מחבר הספר "תבואות שמש"). **אביו:** ר' בן-ציון חיים (רב העיר קאזאן). **אימו:** מרת לאה גיטל. **אשתו:** מרת גיטה-לאה זיידמן. **מתלמידיו:** ר' מיכאל חן (ראש ישיבת 'שבי גולה'), ר' יעקב אוסטרוסקי (ראש ישיבת 'שבי גולה'), ר' ישראל אלטשולר (ראש 'מכון היכל ישראל'). **ילדיו:** ר' בן-ציון חיים (יו"ר ארגון 'תולדות ישורון'), מרץ מלכה ועוד שתי בנות. **חתניו:** ר' חיים זאב זבדי, ר' אברהם קופרמן ור' יוסף שוינגר. **מספריו:** יולהבה לא תבער בך- על קיום הנבואות שיחות על התורה ילהישאר יהודי- תולדות חייו יאחד מל"ו- נכתב ע"י תלמידו ר' אברהם כהן.

הרב יהודה לייב אברך מתלמידיו הקרובים של רבי יצחק ומראשי ארגון 'תולדות ישורון' מספר: "ברשות הרב היה סכום כסף גדול מאוד בדולרים, שלא היה שלו, והוא היה צריך להעביר את הסכום הזה למישהו לצדקה. יום אחד, כשהגיעו הביתה, ראה, שפרצו את הדלת, הפכו את כל תכולת דירתו, והכסף איננו! הוא נבהל מאוד וחשש שאשתו תבוא ותצטער. היא הרי נאלצה לעבוד קשה והיו להם בעיות כלכליות קשות, ועתה מה יהיה אם יצטרכו להחזיר את הסכום מכספם... רק על זה הוא חשב וחרד, שאשתו לא תצטער.

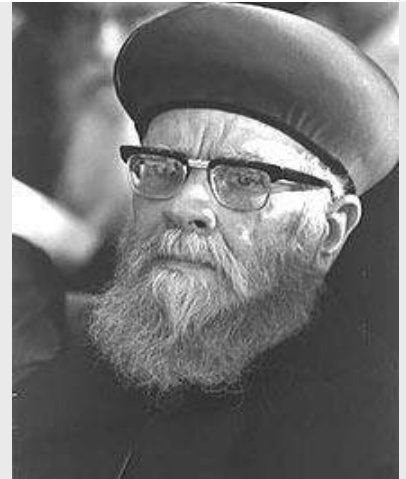
מיד רץ לחתנו, הרב חיים זבדי, בעלה של בתו הבכורה, שאביו היה מומחה גדול למנעולים. הם תיקנו במהירות את המנעול והדלת, ניקו, סידרו את כל הדברים, ועד שאשתו חזרה הביתה, היא אפילו לא הבחינה, שהדלת נפרצה. עד יום מותה היא לא ידעה, שהכסף נגנב, ושהרב זילבר החזיר בחשאי את כל הכסף עד האגורה האחרונה. היא רק התפלאה לפעמים — מדוע כמה דברים נמצאים שלא במקומם..."

הגב' סופיה קרוגליאק, שהכירה היטב את רבי יצחק עוד מתקופת מגוריו בטשקנט מספרת: רבי יצחק היה צריך למצוא מישהו באופן דחוף, כנראה בשביל גט, אבל לא ידע את כתובתו. הוא הזמין מונית, יצא מהבית, התיישב ברכב ואמר לנהג: "בוא ניסע!". שאל הנהג: "לאן נוסעים?" - "לא יודע. אני צריך למצוא מישהו. סע...". הם יצאו משכונת סנהדריה והגיעו לצומת. "לאן הלאה?" ורבי יצחק משיב: "אם לא יודעים לאן לפנות, כתוב לפנות ימינה". הם פנו ימינה, עברו את כל שכונת רמות, ויצאו מירושלים לכיוון השפלה...

נהג המונית, שלא יכול היה להחזיק מעמד יותר, פנה ליישוב הראשון בדרך גבעת זאב ואמר: "אתה הרי לא יודע את הכתובת! למה שתבזבז סתם כך את כספך? רד כאן. הנה, יש פה תחנת אוטובוס, ותחזור הביתה. חבל לי על הכסף שלך!". יצא רבי יצחק מהמונית ושאל את האדם הראשון שהזדמן לו ברחוב: "תגידי, אתה מכיר במקרה את פלוני?" והוא ענה: "הנה, כאן, הוא מתגורר בבית הזה". זה נשמע כמו סיפור, שמספרים על הבעל שם-טוב הקדוש. אבל כך זה היה באמת! נהג המונית, שהסיע את הרב סיפר את הסיפור הזה לבעלי.

הרב צבי פטלס מצטט סיפור, שראה בעלון שפרסמה הגב' כרמלה רייז. הסיפור הוא בערך: פעם בחורף יצא רבי יצחק לשכונת גאולה. ירד גשם חזק, הכול היה בוץ ומלוכלך. נדמה לי, שהוא עלה במעלה רחוב יחזקאל לכיוון גאולה. ומולו הלך במורד הרחוב בחור צעיר וחסון. הלה הלך במהירות — ואז, או שלא הבחין ברב יצחק שהגיע מולו, או שרצה שהרב יפנה לו את הדרך בקיצור, הוא דחף אותו חזק בכתפו ומבלי להסתובב המשיך לרוץ הלאה, בירידה. כנראה מיהר, כדי לא להירטב יותר מדי בגשם. מעוצמת המכה נפל הרב לשולית... הוא קם מהשולית — כולו מלוכלך ורטוב — הרים את ראשו כלפי שמיים וצעק: "נפלתי מעצמי! זו לא אשמתו! אין עליו שום אשמה!".

רבי יצחק נסים זצ"ל: נולד בשנת ה'תרט"ו (1896) בבגדד. כבר בצעירותו התבלט בחוכמתו בכל רחבי עירק והוא פעל רבות למען יהודי בבל. **הרב התגלה כבעל תפיסה חדה ומהירה והצטיין בבקיאותו העצומה.** בשנת ה'תרפ"ו (1926) כאשר היה בן 30 עלה לארץ ישראל, ולימים התמנה לתפקידו 'הראשון לציון' הרב הראשי הספרדי. בתחילה חכמי בבל ביקשו להחזירו וכתבו לו מכתבים רבים ובהם ביקשו לגלות חסרונו, אך הרב סירב לחזור. בכל יום מספר שעות עסק במסחר, ואת שאר זמנו הקדיש לתורה. בביתו התכנסו תלמידי חכמים וגדולי הדור היו באים לדבר עימו בדברי תורה. שמו התפרסם בכל תפוצות ישראל. **הרב היה מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, אך כשנגע הדבר לכבוד התורה וביסוס הדת- היה נלחם בכל כוחו ולא היה חת מפני איש.** ה'חפץ חיים' הכתירו בתארים נעלים. הקים בית-מדרש להכשרת רבנים, אשר רבים מבוגריו משמשים כיום כרבנים ודיינים בארץ ובעולם. נפטר ב-ט' באב ה'תשמ"ה (1981). חי כ-85 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: הגאון ר' רחמים שלמה. **אחיו:** המקובל ר' אברהם חיים רחמים (מקובל מגדולי חכמי בבל). ר' יחזקאל עזרא רחמים (מח"ס עצי היער). שלמה ציון הי"ד (חוסל ע"י המשטרה העירקית בשל טעות בזיהוי). **מרבותיו:** הגאונים ר' שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל ('סבא קדישא'). ר' צדקה חוצין (האחרון). **מתלמידיו:** הגאונים ר' מרדכי אליהו שליט"א (ראשון לציון). ר' עזרא בצרי (דיין לשעבר בביה"ד הגדול בירושלים ואחיו של המקובל ר' דוד בצרי). ר' יעקב משה הלל (ראש ישיבת "אהבת שלום" ומגדולי המקובלים). **בניו:** ר' משה נסים (ח"כ ושר). פרופ' מאיר בניהו (חתן פרס אמ"ת בחקר המקרא ותולדות עם ישראל). **מספריו:** ייין טוב- שו"ת.

מובא בספר 'אורח צדיקים' של ידידנו ר' דניאל משה אלול סיפור מופלא על הרב: כאשר האפיפיור הנוצרי פאולוס השישי תכנן לבקר בארץ ישראל, הודיע הלה שאין בכוונתו להיות אורח רשמי של המדינה. כמו כן, הוא לא התכוון להגיע דרך שדה התעופה, אלא הוא ינחת ברבת עמון ומשם יעבור לשומרון שהיה אז תחת שלטו הירדנים ובמיוחד עבורו יפתחו את הגבול דאז בין מדינת ירדן למדינת ישראל ליד מגידו, משם יטייל בגליל ובסוף יגיע לירושלים, ומשם יעבור לעיר העתיקה בדרך שתיסלל במיוחד עבורו ליד הר ציון ומשם יחזור לממלכת ירדן. התוכנית לא מצאה חן בעיני ממשלת ישראל, אך מדינת ישראל הסכימה גם לכך.

והנה בתוכנית הביקור הרשמית אמורה הייתה להיות גם פגישה בין ראש הדת הנוצרית-קתולית לבין ראשי הדת היהודית, הרבנים הראשיים לישראל. הרבנים הראשיים הזמינו את האפיפיור לבקר ב'היכל שלמה', שם שכנו שנים רבות משרדי הרבנות הראשית לישראל. אולם גם פה ציפתה להם הפתעה: **האפיפיור הודיע שביקורו נחשב "ביקור פרטי" והוא אינו מתכוון לבקר את הרבנים הראשיים, אך מוכן לפגוש אותם כשיגיע לירושלים.**

יש לציון, שהאפיפיור המדובר, שכונה פאולוס השישי, היה מזכירו הראשי של האפיפיור הקודם פיוס השנים-עשר בתקופת השואה, והייתה לו אחריות רבה וישירה לשתיקה של האפיפיור במשך כל תרופת השואה מול הטבח ביהודי אירופה. מנהיגי מדינת ישראל החליטו להבליג על כל זה. הרצון להתקבל במשפחת העמים היה כל כך חזק אצלם, החשש ממה יאמרו הגויים היה טבוע בנפשם, עד שלא עלתה על דעתם האפשרות לסרב ולומר לאפיפיור "עד כאן".

ואכן, אחרי דיונים ממושכים הוחלט לקבל את כל דרישותיו, והוסכם שניציגי המדינה יקבלו את פניו בכניסתו לירושלים, ביניהם הנשיא זלמן שז"ר, ראש הממשלה לוי אשכול, שרים, וכמובן הרבנים הראשיים. הרב הראשי האשכנזי, הגאון ר' יהודה אונטרמן זצ"ל, הסכים לכך בלב כבד.

בשמוע זאת, קם ר' יצחק נסים והודיע: "אני לא מוכן להשתתף בביזיון הזה!". אם ראשי המדינה החליטו למחול על כבודם ועל כבוד המדינה- זוהי זכותם ובה אינו מתערב. אולם על כבוד התורה והיהדות- אינו יכול למחול ואם עליו לצאת לקבל את פני האפיפיור- אזי על האפיפיור כראש הדת הקתולית להשיב ביקור לראש הדת היהודים ולפחות לעשות מחווה כלשהי של נימוס כלפי הדת היהודית. הרב חשש שאם לא יתקיים תנאי כזה, ייווצר הרושם שמעמד הדת היהודית וראשה נחותים. והוא היה מוכן לקבל את האורח רק ב'היכל שלמה'.

כל הארץ געשה. אפוא נשמע כדבר הזה, שהרב הראשי יעז להמרות את פי ראש-הממשלה ולעשות דין לעצמו? פוליטיקאים רבים מהמפלגות השונות מחו נמרצות. הדברים הגיעו לכדי כך שראש הממשלה איים על הרב, שאם הוא לא ישתתף בקבלת הפנים לאפיפיור- הוא יפוטל לאלתר!. אך הרב השיב לו: "לא רק שאני לא הולך לקבל את פניו, אלא גם אתה לא תהיה נוכח במעמד זה!". רבים ניסו לשכנע את הרב לחזור בו, אך לא איש כרב ניסים ייסוג לאחור. דברי הרב נתקיימו במלואם ומהאירוע המבזה, נעדרו רק שני אנשים: הרב בעצמו שהודיע על כך קבל עם ועדה, וראש הממשלה אשר שבר את רגלו באותו זמן ועל כן נבצר ממנו להשתתף!

ומה היה בסוף? אחרי שהביקור הסתיים ונרגעו הרוחות, אחרי שאזרחי מדינת ישראל החלו לחוש שההשפלה הציבורית שהם ספגו עברה את כל גבולות הטעם הטוב, רבו הקולות בין העיתונאים והפוליטיקאים, שהאדם היחיד ששמר על הכבוד הלאומי והכבוד היהודי במשך הביקור היה הרב נסים, שמראש קבע את עמדתו בנושא ביקור האפיפיור. רבים הגיעו למסקנה שלא היה ראוי שהאפיפיור, שקופת שרצים תלויה לו באחוריו, יקבל את כל הכבוד הגדול הזה מהמדינה, מוסדותיה ואזרחיה, בזמן שהוא יורק על מכבדיו. קיים הרב יצחק באפיפיור את דברי הנביא בשם ה': "פי מכבדי אכבד, ובזי יקלו".

רבי יעקב יצחק הורביץ הידוע בכינויו ה'חוזה מלובלין' זצ"ל: נולד בשנת ה'תק"ה (1745) בעיר שברשין. מגדולי רבני החסידות. כונה 'החוזה מלובלין' בשל העובדה שהיה בעל רוח-הקודש ועינו הצופיות למרחקים. **בצעירותו כיסה את עיניו שבע שנים רצופות לאחר זמני הלימוד והתפילה, כדי שלא לראות דבר אסור.** ראייתו הרוחנית הגיעה מקצה העולם עד קצהו, אך הוא ביקש מה', שיצמצם את כוח הראיה, שהוענק לו נכיון שראיית כל מעשי האדם גורעת מאהבתו אליו. הדריך את חסידיו למידת הענווה, חשיבות המידות בין אדם לחברו והכרת קטנות האדם אל מול הבורא. הותקף מספר פעמים ע"י מתנגדים, אך לא השיב מלחמה שיערה, מפני שחשש שבנוסף לפירוד הלבבות ושנאת החינם שתיצור תגובתו, יתחילו החסידים לזלזל בתורה ובדקדוקי המצוות. נפטר ב-ט' באב ה'תקע"ה (1815). חי כ-70 שנים. ציונו בפולין.

אביו: ר' אברהם אליעזר. **בניו:** רבי יוסף מטורטשין, ר' ישראל **מרבותיו:** ר' דובער (המגיד ממעזריטש), ר' אלימלך מליז'נסק, ר' לוי יצחק מברדצ'ב. **מתלמידיו:** ר' אלכסנדר סנדר ספרין, ר' שמחה בונם, ר' דוד מלעלוב, ר' יחזקאל מקוז'מיר, ר' יצחק מווארקו, ר' מאיר הלוי מאפטא, ר' נפתלי מרופשיץ, ר' צבי אלימלך מדינוב ורבים אחרים. **מספריו:** ידברי אמת • זאת זכרון • זכרון זאת.

רבי יוסף היה מחסידיו של המגיד מקוזניץ, ולמרבה צער לא זכה לפרי-בטן. מדי חודש בחודשו היה נוסע אל רבו ומפציר בו לברכו בזרע של קיימא, אולם המגיד כמו התעלם מהפצרותיו או דחה אותן במילים סתומות. אשתו של ר' יוסף לא הרפתה. היא לחצה על בעלה לתבוע מרבו ברכה ולא להרפות ממנו, עד אשר יזכה בה. ואמנם, פעם אחת התייבב ר' יוסף לפני רבו ואמר: "מורי ורבי הקדוש, איני זז מכאן עד שאזכה בברכה!".

פני המגיד מקוזניץ החלו לבעור כלפידים, משל נמצא בעולמות עליונים, לאחר דקות ארוכות אמר: "אם תסכימו לאבד את כל ממונכם, אברך אתכם בזרע של קיימא". החסיד קפא על עומדו והמילים נעתקו מפיו. הוא הרגיש, שאין לו הרשות להחליט החלטה כזאת בעצמו. הוא שב לביתו, להיוועץ ברעייתו. האישה הסכימה מיד לתנאי, שהציב המגיד. חזר החסיד לקוזניץ והודיע לרבו, כי שניהם מוכנים לחיי עוני ומחסור, אם בתמורה לכך יזכו לצאצאים. "אם-כן, סע אל ה'חוזה' מלובלין, וכל אשר יאמר לך, עשה", הפטיר המגיד מקוזניץ. עשה ר' יוסף כמצוות רבו ונסע ללובלין. סיפר ל'חוזה' מדוע בא אליו ובשליחות מי.

"שב כאן עמי, עד אשר יאיר ה' את עיניי", הורה ה'חוזה'. יום אחד קרא לו ה'חוזה' ואמר: "**בימי נעורייך היית משודך לנערה מבנות עירך, אך כשגדלת ביטלת את השידוך ופגעת בכבוד הנערה. מעולם לא טרחת לפייסה, משום כך נמנע ממך פרי-בטן. עד שלא תפייס אותה, לא יהיו לך ילדים.** סע ליריד הגדול אשר בבאלטה, שם תמצא את המשודכת שלך לשעבר ובקש ממנה מחילה". ר' יוסף היה נרעש. אמנם כן, בנעוריו שידכוהו הוריו לנערה בת-טובים, אסתר-שפרה שמה, אך שהתבגר והגיע לפרק האיש מקדש, נשא עיניו להצעה אחרת. מעולם לא טרח – לא קודם החתונה ולא אחריה – לפייס את הנערה על הפגיעה, שגרם לה. נסע ר' יוסף לבלטה. כבר בדרכו לשם חקר, כל מי שפגש, אם הוא מכיר אישה ושמה שפרה- אסתר מעיר פלונית. גם ביריד עצמו ניסה לברר ולשאול, אך כל בירוריו העלו חרס.

שלושה ימים לפני תום היריד, בשעה שהסוחרים כבר החלו בהכנות לחזור לבתיהם, צעד ר' יוסף ברחובה של עיר, מבולבל ואובד-עצות. לפתע החל גשם עז ניתך ארצה. נכנס ר' יוסף לתוך אחת החנויות, למצוא מחסה. בין האנשים שנדחקו, הייתה אישה צעירה. זז ר' יוסף הצידה, מטעמי צניעות. נעלבה האישה וקראה בקול רם באוזני כל הנוכחים: "ראו איש זה - בצעירותי נטשני, וגם עכשיו אינו רוצה לעמוד בקרבתני". כששמע ר' יוסף את דבריה, הביט בה ומיד זיהה את המשודכת לו בעבר. מיד פנה אליה בדברי תחנונים וביקש ממנה לסלוח לו, בספרו לה, כי הרחיק ובא עד באלטה רק כדי למצואה ולבקש את מחילתה. בתוך כך פרץ בבכי, שהעיד על כנות דבריו. "מוכנה אנוכי לסלוח לך", אמרה האישה, "בתנאי אחד". ר' יוסף הנהן בראשו. "אקבל עליי כל תנאי שתשיתי עליי, אם רק אוכל לעמוד בו", אמר. "ובכן", אמרה האישה, "**סע לסובלק, שם מתגורר אחי המסכן. עני וחסר-כול הוא. תן לו מאתיים זהובים לנדוניית בתו. אם כך תעשה, אסלח לך על הפגיעה, שפגעת בי בעודי משודכת לך.**"

חישב ר' יוסף ומצא, כי אם ימכור את כל רכושו ויצרף לכך את המזומנים שברשותו, יהיו בידיו כמאתיים זהובים. הסכים לתנאי וחזר לביתו. לאחר שהיו בידיו מאתיים זהובים, נסע לסובלק. חיפש את אחי האישה עד שמצאו יושב בביתו, מדוכא ועלוב. "קרב ובא יום נישואי בתי ואין בידי פרוטה", סיפר לו האח. "הנה לך מאתיים זהובים, טבין ותקילין, להכין את כל צורכי החתונה, כאחד הנגידים!", אמר לו ר' יוסף והושיט לו צרור כסף שמן. פתח האיש את הצרור, והביט בזהובים ובר' יוסף כלא מאמין. "מי אתה ומה פשר המתנה, שהבאת לי?!", השתאה.

"אל חשש!", הרגיעו ר' יוסף, "**הכסף כשר, ואני מוסר לך אותו במצוות אחותך, שפרה-אסתר. בצעירותי היינו משודכים זה לזה, עד שעזבתה ונשאתי אישה אחרת. לפני ימים אחדים פגשתיה כדי לפייסה, והיא ציוותה עליי לתת לך מאתיים זהובים, תנאי לסליחתה לי.**" עתה לבשו פני האח ארשת של תדהמה מוחלטת. הוא הביט בר' יוסף כפי שמביטים באדם לא-שפוי. "האם באת לשטות בי?! הלא כבר חמש-עשרה שנים שאחותי אינה בין החיים. פה בסובלק נפטרה בדמי-ימיה, ואני בעצמי קברתי!". רעד אחז בגופו של ר' יוסף. לאחר שנרגע קמעה, סיפר לבן-שיחו את השתלשלות הדברים – תחילה עם המגיד מקוזניץ ולאחר מכן עם ה'חוזה' מלובלין. לבסוף תיאר את דמות האישה שפגש בבאלטה. לאח לא נותר אלא לאשר, כי הייתה אכן זו שפרה-אסתר אחותו, היא ולא אחרת! **כעבור פחות משנה נפקדו ר' יוסף ורעייתו בפרי-בטן. בשנים הבאות זכו לבנים נוספים ולבני-בנים וכולם הלכו בדרך התורה.**

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו